

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasiló avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

**Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Idriji.**

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljate je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 10.— K
pol leta . . . 5.— „
četrt leta . . . 2.50 „
posamezne številke po 20 h.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov

**Upravišтво Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani.**

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

**Prihodnja številka „Učiteljskega Tovarisa“ izide
9. oktobra t. l.**

Slovenska Šolska Matica v Ljubljani.

Sredi med bojnim vikom in krikom, kaj hoče zdaj S. Š. M.? — Tako morebiti kdo vprašuje, ko čita te vrstice. Saj se je učil vsakdo, kdor je le malce posejal na gimnazijski klopi, da »Inter arma silent Musae«. A ne tako, dragi tovariši! Tudi med bojnim hruščem kulturno delo ne sme prenehati! Saj vidimo, da tudi drugi kulturni zavodi, kolikor morejo, nadaljujejo svoje delo. Bilo bi jako obžalovanja vredno, ko bi naša Matica morala, četudi samo za eno leto, prekiniti svoje delo.

Odbor S. Š. M. se obrača z nujno prošnjo do gospodov poverjenikov in gospodičen poverjenic, naj prejkoprej nabere letošnji prispevek od vseh Maticarjev ter ga takoj pošljejo blaginju gosp. J. Dimniku, nadučitelju v Ljubljani, da bo mo vedeli, koliko obsega smemo odmeriti letošnjim publikacijam. Vsaka okrajna učiteljska knjižnica, vsaka šola, vsak slov. učitelj in vsaka slov. učiteljica bi morali biti društveni S. Š. M. Gospodje nadučitelji in gospe nadučiteljice bi lahko veliko pripomogle k temu idealnemu stanju našega društva, ko bi hoteli svojo vplivno besedo porabiti o pravem času in na pravem mestu. In koliko zasluge bi si pridobili s tem za napredek slov. pedagogike in slov. šolstva! Več ko podvojilo bi se lahko število Maticarjev in obseg Maticinih knjig kljub vojni!

Ce je morebiti ta ali oni poverjenik poklican k vojakom in ne bi mogel opravljati letos svojega posla kot poverjenik, bi bila Matica jako hvaležna, ko bi kateri njegovih tovarišev ali pa katera tovarišica prevzela začasno njegov posel — dobri stvari na ljubo.

Odbor S. Š. M. v Ljubljani.

Vojna.

PLAČILO — ZVESTOBI!

Z veseljem mora konstatirati danes vsak domoljub, da je nevarnost združila vse in da je na mah pozabljen ves medsebojni narodnostni boj v Avstriji. Koliko so govorili še pred kratkim o »bolniku ob Dunavu«, kako drzne načrte so kovali nekateri na nezvestobo Slovanov! Danes so vsi ti računi prekriti, ker resen in velik čas je dobil ljudi na svojem mestu. Jugoslovani, Hrvati in Slovenci, so oficijalno deležni pohvale za svoje junaško vojskovanje, Čehi in Poljaki tekmujejo v domovinski ljubezni. Ta zvestoba državi od strani narodov, ki so bili tolikrat razkričani kot nezanesljivi, seveda ni mogla ostati neopažena. Tako beremo tudi v pol-oficijozni »Kölnische Zeitung«, da je treba revidirati dosedanje politiko Slovanov, ker avstrijski in nemški Slovani so storili v polni meri svojo dolžnost. In isto pravi prejšnji državni nemški kancelar knez Bülow. Da pa niso tu samo besede, kaže zopet Nemčija prepričevalno. Nadškof na Poznanjskem je zopet imenovan, in kar so zaman prosili Poljaki leta in leta, to so s svojim patriotizmom dosegli na mah. »Ostmarkverein«, ki je tako ostro nastopal proti Poljakom, je nadomestil svoje protipoljsko delovanje z delom za »Rdeči križ«. — Pa ne samo Nemčija je premenila svojo notranjo politiko, na Ogrskem vidimo isto. Grof Tisza, ki ni znan le po svojih držav-

niških zmognostih, temveč tudi po svoji brezobzirni politiki, je nakrat premenil ogrsko notranjo politiko, in ogrski narodi dobe svoje pravice. Te dni je iz šla naredba ogrskega naučnega ministrstva plem. Jankovicha, po kateri se uvede po vseh nemadžarskih državnih šolah poleg madžarskega jezika tudi jezik ogrskih narodnosti kot učni jezik. To v prvih dveh razredih, dočim je od tretjega razreda dalje v nemadžarskih šolah jezik ogrskih narodnosti obligaten. Rumuni, Srbi, Slovaki in Nemci dobe tako svoje pravice, in v resnem trenutku ni storil le vsak narod svoje dolžnosti, temveč tudi vlada. Tako so položeni temelji za močno in uedinjeno monarhijo. — Pripravljajo pa se tudi v Avstriji izpremembe in tudi te bodo avstrijskim narodom le v korist, ker vsepovsod prodira načelo, da smo združeni in eno ne le v nesreči, temveč tudi v sreči. — V tem delu državne skupnosti in državnega edinstva bo tudi slovensko učiteljstvo slejkoprej delovalo z živo vnemo in idealno požrtvovalnostjo, globoko uverjeno, da tudi njegovi zvestobi vzide iz sedanje krvave boje vihrje dan že davno zaslužene plačila!

DELO ŠOLSKJE MLADINE IN UČITELJIC.

Po naših ljudskih šolah se pod nadzorstvom vrlih tovarišic pridno gibljejo drobni prsti slovenskih učenk, ki plete najrazličnejše in najpotrebnejše stvari, da jih dogotovljene odpošljejo na bojno polje, kjer se naj z njimi ovarujejo naši hrabri bojevniki pred hudim sovražnikom — pred mrazom. Izdelujejo tople nogavice, zapestnike, nakolnice, jopice, čepice itd. — V vsa ta ročna dela rodoljubnih slovenskih učenk se vpleta pač tisoč in tisoč želja, ki pečih iz drobnih src, da naj ta darila s pridom služijo našim junakom, da jih naj čuvajo trpljenja in da se naj po zmagoviti vojni vsi naši borci vrnejo v svoje domove! — Domoljubno vzgojno delovanje požrtvovalnih slovenskih učiteljic rodi sedaj v težkih časih krasne plodove! — Naše učiteljice same se širom slovenske zemlje posvečajo vsem panogam pomožnega dela, bodisi da stoji ob strani ranjenec in bolnikom, bodisi da za vojake kroji in šivajo potrebno perilo, ali pa pripravljajo sadje in druga krepčila. — V tem vsestranskem in iz ljubezni do domovine izvrševanem delu se kaže čast in junaštvo slovenske žene — slovenske učiteljice!

ZA AVSTRIJSKI »RDEČI KRIŽ«.

Kakor poroča neka dunajska lokalna korespondenca, so zbrali v avstrijskih kronovinah za »Rdeči križ« in za vojno skrb dosedaj nad 205 milijonov kron.

300.000 KRON ZA POROČNE PRSTANE.

Dozdaj so vili za dunajsko družbo »Srebrnega križa« iz poročnih prstanov 197 kg zlata in 186 kg srebra, kar znači 300.000 kron. Razentega so dobili več tisoč zlatih novcev in kolajn in mnogo nakita. Vse to bodo pa pozneje vnovčili.

URAD ZA VOJNO POMOČ

razglašja, da nekateri ljudje železne prstane: »Zlato dam za železo« in »Avstrijski Srebrni križ« ponarejajo in jih prodajajo sebi v korist. Občinstvo se prosi, naj take produkte z ogorčenjem zavrne, ker samo preprečujejo plemeniti namen urada za vojno pomoč. Zopet so drugi, ki pošiljajo

raznim osebam po 1 vin. dopisnice, v katerih jih prosijo, naj pošljejo znamko za 10 vin. fondu za podpiranje vdov in sirot padlih vojakov. Obenem naj pišejo še 10 dopisnic svojim znancem z isto prošnjo. Na te dopisnice, pravi urad za vojno pomoč, ni treba reagirati.

STAN VRHOVNEGA POVELJNIKA.

Naj je bojišče še tako razsežno, vendar ne nudi prav nobenega pregleda. Ne vidi se skoraj ničesar. Ako bi topovi ne grmeli, bi sploh nihče ne vedel, da so topovi na bojišču. Izdalo bi jih morda samo slabo bliskanje, kadar jih izstrelje. Ne bi se vedelo, od kod pokanje pušk, ako bi se semtertja ne videlo tankih črt, kako se dvigajo bliskovito iz zemlje, šinejo kvišku in zopet izginejo. Konjenice se sploh ne vidi, ker konjeniki opravljajo svojo službo kot pozvedovalci daleč od bojišča. — General, ki vodi bitko, se nahaja dosti zadaj v kakšni hiši, ki je polna priprav za optično signaliziranje, knjig, zemljevidov, map itd. Pred hišo je polno avtomobilov, koles, motorjev, konj, ki čakajo na povelja. — Na veliki mizi je karta bojišča, in moderni Napoleon izdaja zapovedi, kakor da bi igral šah. — General je že pred bitko določil, kako in kam naj gredo posamezne čete, določil jim je celo uro njihovega srečanja. — Bitka se jame razvijati takorekoč v trenutku, ko so čete izstopile iz železniških vozov. Te armadne skupine se takoj odpošiljajo na določena mesta in se spuščajo v boj, ne glede na to, ako vedo, kje se nahaja njihova rezerva. To ve vrhovni poveljnik.

ITALIJA.

Korespondenčni urad poroča iz Kopenhagna: »Politiken« prinaša pogovor svojega sotrudnika z laškim poslanikom. Želja laškega ljudstva je, da ostane Italija izven vojnih zapletov ves čas in da se sedanje vojne ne udeleži. — »Agenzia Stefani« javlja iz Rima: V inozemstvu se razširjajo napačna in neutemeljena poročila o sedanjih razmerah v Italiji. Temu nasprotno je treba poudarjati, da vlada v Italiji popolen javni mir, da so življenjski odnosi normalni in da se niso storili nobeni ukrepi, ki bi zadrževali ali motili sigurno potovanje ali mirno prebivanje tujcev v Italiji.

VREME NA BOJIŠČIH.

V uradnih poročilih z gališkega bojišča smo že večkrat čitali posebni pridatek o vremenu. To se je marsikomu morda čudno zdelo in vprašal se je, ali se morda vršijo boji kakor kake veselice le ob ugodnem vremenu? Moderna vojna ne pozna nedeje, ki so jo še v »bitki narodov« pri Lipskem tako vestno praznovali s tem, da so ogromni boj, ki je pričel 16. oktobra v nedeljo 17. oktobra prekinili, v ponedeljek 18. oktobra pa nadaljevali. Moderna vojna tudi ne pozna ozirav na ranjence, na mrtve in kratka premirja, ki so bila v prejšnjih časih običajna, da se je pobralo ranjence z bojišča in pokopalo padle vojake, so izginila. Le eden gospod je še, ki se mu morajo časih in ponekod tudi moderni vojskovodje uklanjati. To je vreme. V posebni meri velja to za Galicijo in za zapadne ruske pokrajine. Tam se razprostirajo velikanska močvirja, in zemlja je skoro izključno glinastega značaja. Dokler je vreme lepo, se dajo najti preko močvirij dobri prehodi, ceste so sicer prašne toda trdne: ljudje, živina in vozovi se jih lahko poslužujejo. Čim pa prične deževati, se pokrajina takoj izpremeni. Voda v

močvirjih naraste ter preplavi prehode, trda glina se izpremeni v blato, v katerem obtiči vsaka noga, v katero se vgrezne vsako kolo. Na mah so vse komunikacije neporabne. Kakšen vpliv mora imeti to dejstvo na vojne operacije, to si je lahko predstavljati. Težka artiljerija ne more skoraj nikamor, tren zaostaja, celo pehota se komaj giblje. Nastanejo lahko resne težave v aprovizaciji. Po daljšem deževju nastane v teh pokrajinah pravcato »brezpotje«, ki ga Rusi imenujejo »brezputica«. V takem »brezpotju« se lahko zgodi, da sta prijatelji in sovražnik primorana svoje operacije začasno sploh ustaviti. — V Galiciji smo imeli dosedaj lepo vreme. Sedaj vemo, zakaj nam naš generalštab to vedno poudarja. V moderni vojni se lahko res zgodi, da zaradi neugodnega vremena prireditve — boje — odpovejo.

VOJNA POŠTA.

Korespondenčni urad poroča: Da se odpravijo težkoče, ki so se pojavile v zadnjem času glede proste odprave vojne poštne korespondence, se je odredilo, da se armadna korespondenca, ki je oddana na vojnih poštah in ki nosi pečat vojne pošte, dostavlja poštnine prosto tudi v tem slučaju, ako ne nosi pečata vojaškega poveljništva. — Zaradi sporazuma med mednarodnimi mesti so tudi vojna pisma in dopisnice iz Nemčije in iz pokrajin, ki so jih Nemci zasedli, v Avstro-Ogrsko in Bosno in Hercegovino proste poštnine. Enako udobnost uživajo naše pošiljateljce v Nemčiji. — Dunaj, 16. septembra. (Kor. ur.) Državne in vojaške pošte imajo naročilo, da pospešijo pošiljanje in dostavljanje pošte. V tem smislu je vojno ministrstvo ponovno storilo korake pri etapnih poveljništvih. Vojna pošta deluje neumorno. Sorodniki na bojišču se nahajajočih vojakov, ki so naravno nestrpni in se jim zdi delovanje vojne pošte prepočasno, naj upoštevajo, da za zakasnitve ni kriva morda pomankljiva organizacija vojne pošte ali način odpošiljanja, tudi ne delovanje osebja, marveč so krive edino le težkoče, osnovane v vojnih razmerah. — Vojna pošta ne sprejema paketov v Galicijo, zato je brezuspešno pošiljati svojem toplu oblačila, pač pa naj ljudje zbirajo, kolikor morejo, toplo spodnjo obleko in naj bodo pripravljeni, da to takoj pošljejo v centralo, ko bodo pozvani.

HRABROST NAŠEGA PRESTOLO- NASLEDNIKA.

Korespondenčni urad poroča iz Zagreba: Listi z navdušenjem beležijo prestolonaslednikovo udeležbo v bitki na vojni črti. »Jutranec« piše: Mladi Habsburžan, ljubljene vseh, ki ga pozna, upanje naše srečne bodočnosti, naš prihodnji kralj, je prvič pograbil za meč. Vročje želje in molitve vseh bodočih njegovih podanikov spremljajo mladega princa, o katerem vsi vemo, da pomenja ravno zdaj njegova sreča srečo nas vseh.

CESAR POPOLNOMA ZAUPA.

Iz Budimpešte: Nekemu sotrudniku »Pesti Ujsaga«, ki je obiskal bolnišnico v gradu Orosvar, kjer streže grofica Lonay, je izjavila bivša cesarična Stefaniya: Pred nekaj dnevi sem bila pri vladarju v zasebni zadevi. Vlada mi je naročil, naj v njegovem imenu pozdravim vojake, ki se tu zdravijo. Cesar izborni izgleda in zre upalno v bodočnost.

PODALJŠANJE ROKA ZA IZPITE SREDNJEŠOLSKIH UČITELJSKIH KANDIDATOV.

Korespondenčni urad poroča: Naučni minister je razposlal na vse izpraševalne komisije za poučevanje na srednjih šolah odlok, v katerem odreja, da se vsem kandidatom, ki se nahajajo pred izpitom, a so sedaj v vojni službi, doba aktivnega vojaškega službovanja nikakor ne sme šteti v roke, ki so določeni po izpitnih predpisih za posamezne izpitne akte. Nadaljevanje zaradi vpoklicanja k vojakom prekinjenega roka se torej prične zopet šele z odpustom iz aktivne vojaške službe. V gotovih slučajih se pri imenovanih kandidatih rok lahko podaljša še naprej.

NOVA VPOKLICANJA POD OROŽJE.

Dunaj, 12. t. m.: Za vsakočasna potrebna nadomestila v vojni se nahajajoče armade je za bližnjo bodočnost bogato neskrljeno. Vsekakor pa je dolžnost vojaške uprave, da poskrbi tudi za nadaljna, če treba, čez to mero segajoča nadomestila, ki bi se izkazala morda kot potrebna tekom dogodkov. V to svrhu bodo vpoklicani v bližnji bodočnosti k črnovojniškemu izvežbanju leta 1894. rojeni, dalje v letih 1892. in 1893. rojeni črnovojni obvezanci, slednji v kolikor je bila sklenjena glede njih pri naboru v letu 1914. vrnitev (Zurückstellung) in niso torej bili niti potrjeni niti spoznani kot nezmožni za orožje (waffen-unfähig). Oni, ki bodo spoznani pri tem kot sposobni, bodo potem v doglednem času na podlagi črnovojniškega zakona poklicani v službo z orožjem.

DNEVNA POTREBŠČINA NAŠE VOJSKE.

Po podatkih s pristojnega mesta potrebuje avstro-ogrška armada v vojnem času dnevno 36.000 meterskih stotov provianta za moštvo. Za konje treba vsak dan 40.000 centov krme. Vsakdanja potreba slame znaša 80.000 centov. Poleg tega potrebuje armada vsak dan ogromno število voz, za katere treba 300—400.000 konj. Skupno število konj, ki je potrebno pri splošni mobilizaciji, znaša 500.000. Ta račun odgovarja za armado 2.000.000 vojakov.

PRVA ENCikliKA PAPEŽA BENEDIKTA XV.

»Osservatore romano« je objavil prvo encikliko papeža Benedikta XV., v kateri je rečeno, da bo papež poizkusil z vsemi sredstvi delovati na to, da se vrne kmalu zopet med ljudstva mir. — Enciklika zaključuje: Iz najglobljšega srca prosimo in rotimo vse one, ki vladajo narode, naj pride, da zapostavijo vse svoje spore v blagor človeške družbe, uvaževaje, da že itak preveč žalosti in bede spremlja umrljive, nego da bi bilo potrebno, da se gro-madi še več bede in žalosti. Naj izprevidijo, da je že dovolj dela razdevanja in prelite krvi, naj hite z začetkom mirovnih pogajanj ter naj »i podajo roko!«

KAKO NAŠ CESAR ZASLEDUJE DOGODKE NA BOJNEM POLJU?

Naš cesar je sicer že v 85. letu svoje starosti, a vendar z velikim zanimanjem in natančnostjo zasleduje vse dogodke na bojnem polju. Vsako uradno poročilo, vsak brzojav pride na njegovo mizo, ki je obložena z zemljevidi in načrti z bojišča. Cesar je celo večkrat izrazil željo, da bi šel sam na bojišče, toda z ozirom na njegovo visoko starost so ga zdravniki vendar prepovedali, da je ostal doma na Dunaju.

NAŠI RANJENI JUNAKI-TOVARIŠI!

Listi poročajo: Martin Vrečko, učitelj v Šoštanju, ter Henrik Blazinšek, učitelj v Zibiki, sta bila ranjena na severnem bojišču. Prvi v roko, drugi v nogo. — Na severnem bojišču sta bila ranjena Avgust Waschke, učitelj v Trstu, in Fran Jaklič, učitelj v Radovljici. Oba sta bila prepeljana v Ljubljano.

Časniki pišejo, da je kot junak na bojišču padel tovariš Sebastian Krotki, učitelj v Poljčanah, rojen l. 1881. v Rušah.

Prosimo bližnje tovariše o teh in o drugih učiteljih-vojakih, ki so bili ali ranjeni ali so pa padli na polju slave, natančnejših podatkov in obvestil. Prosimo tudi za njih fotografske slike, da nam bo mogoče primerno proslaviti junaštvo svojih junaških tovarišev-borcev.

Nekaj sodbe o naših uradnih konferencah, posebej še o sestavljanju zapisnikov o njih.

(Dopis s Štajerskega.)

Marsikdo je že ali zasebno, pa tudi javno izrekel bridko sodbo nad nepotrebnostmi, ki se še vedno vlečejo kot črna — ne rdeča — nit menda skozi vse uradne konference v naši državni polovici. Stari

šlendrijan ne more in ne more izgniti z njih in naj se še tako upiramo proti temu in o čemur so celo na višjih stopnjah stoječi in predpostavljani pedagogi že večkrat izjavili svojo uničevalno kritiko. Namesto da bi si na teh konferencah pridobili duševnega razvedrila, potrebne temeljiteje naobrazbe, iskrenega navdušenja in ljubezni do svojega velevažnega poklica, se dolgočasimo in zdehamo časih celo v prenapolnjenih in soparnih sobah, in le najkrajši čas na koncu konference je odločen bolj ali manj poučnim zadevam. Kako potem oživeti zaradi prejšnjega dolgočasenja otrpjenega duha, od kod vzeti navduševalno svežost k temeljitim razpravam potrebne pozornosti, kako naj nastane potem živahno debatiranje o razpravah ter za napredek šolstva in dobrobit učiteljstva o mnogokrat jako potrebnih predlogih? Mrtvilo, utrujenost povsod. Bi li ne bilo bolje, takšne zadeve staviti naprej, dokler je še med navzočniki kaj čilega duha, prinesenega od bivanja v svežem, okrepčujočem zraku? Došle postave in naredbe naj bi se podale proti koncu, in sicer samo najnovejše, prejšnje morajo že itak vsem znane biti po objavljenju v zvezkih šolskih zakonov in v »Naredbenem listu« c. kr. dež. šol. sveta. Nadzornikovo poročilo naj bi bilo krajše, nanašajoče se samo na to, kar je opazil v šolah pri nadzorovanjih nepostavnega in protipedagoškega, kar mu je sicer itak dolžnost storiti na licu mesta. Ako že nekateri nadzorniki res misli, da smo še neuki njegovi učenci, ki nimamo pojma o pedagoških načelih in didaktičnem postopanju pri poučevanju raznih šolskih predmetov, naj si izbere v temeljito razpravo sedaj eden, prihodnjič drugi šolski predmet, kar bo bolj hasnovito, nego vsako leto premle-vati vse, in sicer brez konca in kraja, kar gotovo navzočnike jako utruja. Svoje misli imajo kmalu Bog ve kje, samo pri dotičnem predmetu ne. Ker začne želodec, posebno še pri oddalnejših, tudi zahtevati, do česar ima končno vso pravico, je li čuda, da se marsikateri umakne in izmakne od konference ter se ne vrne dlje časa, nekateri šele celo ob koncu, da vsaj dobi nakaznico za plačo istega časa, ki ga je prebil vsaj duševno skoraj zastoj? In ko pridejo končno v razpravo časih res aktualna in važna vprašanja, zaradi katerih se pravzaprav snidemo, se li je čuditi, da po tako dolgo trajajočih dolgovestih dotičnemu referentu od vseh strani šepetajo na uho, naj naredi kratko, naj nihče ne posega v debato, da bo prej konec itd.? Ako ni vse to resnica in da današnje uradne konference ne dosegajo svojega pravega namena, prosim, naj se mi dokaže nasprotno! Končno bodi tudi omenjeno, da mnogo tovarišev in tovarišic celo hrepeni po tem, da bi se sešla vsaj takrat — t. j. najmanj enkrat v letu — z ljubim tovarišem, da mu odkritosrčno potoži svoje gorje, nezgodo, ki ga je zadela v teku preteklega leta itd., saj komu morem bolj zaupati svoje želje nego tovarišu sotrpinu, kdo me more bolj potolažiti, nego ravno odkrit prijatelj moj, ki so mu popolnem znane enake težnje? A kje vzeti časa k takšnim tolažbam in prijateljskim razvedrilom? Komaj se snidemo od vseh vetrov sveta, že hajdi na konferenco! Po nje sklepu malo hipnega tolažila in krepčila telesnim zahtevam in močem, pa mahoma zopet vsak na svoj dom, na novo mukotrpno, neutolažljivo in nepotolaženo življenje. Na ta način so nam današnje uradne konference skoraj bolj mučilnice duševnih in telesnih moči, nego vse oživljajoče in navduševalne bodrilnice na trnje-vem potu težavnega našega poklica. Bo li kmalu vstal pravi reformator teh največkrat neznosnih razmer? Upajmo vsaj!

Kaj naj šele javim o trpinih-zapisnikarjih na naših tako jako »priljubljenih« konferencah? Ni ga menda nobenega, ki bi tako mrzkega duha prihajal vsaj na naše uradne konference, nego oni, ki ve, da ga najbrž zadene usoda tega duhomornega delovanja. Pred večimi leti se nam je sicer obetalo, da se bodo učiteljem olajšala pisarniška dela, a kolikor je meni znano — delujem že mnogo let kot šolnik — še ni sv. Birokracij nikoli poprej vihtel s tako drzovitostjo nad našimi glavami svoje palice kakor sedaj in vzdiguje še vedno huje in huje svojo čudno in trmasto glavo, vtepajoč nam z vso silo svoje nam sicer nerazumljive, a jako neprijetne in nepriljubljene nazore. Nekateri res mislijo, da učiteljstvo nima boljšega in nujnejšega opravka, nego vedno in vedno — premnogokrat po nepotrebnem — vleči pero za rep. — Kakor javljeno, so ravno zapisnikarji na naših konferencah največji trpini in pravcati mučitelji svojih duševnih in telesnih moči. V počitnicah, ko bi se smel odpočiti od svojega mučnega posla in si nabirati novih moči za nadaljnje uspešno delovanje v blagosolni prid narodu v šoli in zunaj šole, naj sede in prav počasno, lepo in snažno prepisuje vso suhoparnost, najmanj 40 strani vsebujočega, tiskanega zapisnika v nemškem, tedaj popolnoma drugim jeziku, nego se je vršila

skoraj vsa konferenca. Kje je še najti tako nesmisel in je li to pravilno in zakonito? Vsak razsoden, pameten in pravično misleč človek mi mora potrditi, da kaj enakega menda ni najti na vsem svetu, nego je ta unikum med Slovenci in to med učiteljstvom, da se razpravlja v enem, a isto piše v drugem jeziku! — Naj si bo še tako dober in spreten prestavljalec v druge jezike, tudi najboljšemu se lahko urine kaka pomota, zaradi česar dobi vsa razprava lahko čisto drug smisel, drug pomen. In vprašam še: »Je li to potrebno?« Nikakor ne. Dobro vem, da tudi gospodje v Gradcu ne odpravljajo takšnega nezakonitega in nepravilnega postopanja in dobro mi je znano, da ima dvorni svetnik Končnik več vednosti iz slovenščine, nego mi vsi skupaj. Da tako postopanje ni zakonito, nas uči člen XIX. drž. osnov. zakonov.

Dobro se spominjam, ko sem pred večimi leti sestavljal v slovenskem jeziku prošnjo na kabinetno pisarno Njeg. Veličanstva za podporo stavbe novega šolskega poslopja, da je došel odgovor v popolnoma lepi in pravilni slovenščini tudi na zavritku.

Podložniki presvetlega cesarja »ga naj posnemajo v njegovi pravicoljubnosti in spoštovanju zakonov. Članom stalnih konferenčnih odborov bi pa zabičal, naj se poprimajo dela možato in odločno, zakaj le kar sklenejo oni, mora priti pred forum vse konference. Vsem bi nasvetoval: krepko v boj za naše pravice, v boj se jači junaštvo in se jeklenijo značaji!

Kranjske vesti.

Franja Stepischnegg - Šetinova.

Dne 20. t. m. je umrla po kratki in jako mučni boleznini v 56. letu svoje dobe tovarišica Franja Stepischnegg-Šetinova, učiteljica v Mengšu. — Bila je zvesta koleginja in izborna učiteljica, cenjena in spoštovana od vseh, ki so jo poznali in imeli priliko z njo občevati. Otroci so jo ljubili, saj je ljubila tudi ona vse, ki so ji bili izročeni v pouk in vzgojo. Svoji nalogi je kot mati in učiteljica uspešno in požrtvovalno služila do zadnjega zdiha. Bodi ji blag spomin! — Preostalim naše iskreno sožalje!

—r— Na ruskem bojišču je padel dne 26. avgusta domobranski stotnik Engelbert Busbach, rojen v Planini pri Rakeku in v svak veletržca Robert Kollmanna v Ljubljani. — Rajni stotnik Busbach je absolviral ljubljansko učiteljsko ter se je dal aktivirati, ko je prebil enoletno prostovoljstvo. — Bodi junaškemu borcu časten spomin v srcih njegovih nekdanih tovarišev učiteljev.

—r— Razpisane učiteljske službe. — Radovljiški okraj: Učno mesto na trirazrednici v Srednji vasi. Rok do 20. oktobra. — Postojnski okraj: Učit. mesto (moško) na enorazrednici v Koritnicah. Rok do 8. oktobra. — Kamniški okraj: Nadučiteljsko mesto na dvorazrednici v Št. Gotardu. Rok do 10. oktobra.

—r— Iz ljudskošolske službe. Dežel. šolski svet kranjski je dovolil abs. učiteljski kandidatinji Amaliji Zajčevi brezplačno poučevanje na ljudski šoli v Velikem Gabru, abs. učit. kandidatinji Alojziji Komljančevi na ljudski šoli v Bučki in absol. učit. kand. Mariji Divjakovi na ljudski šoli v Dev. Mar. v Polju. — C. kr. deželni šolski svet je sporazumno z deželnim odborom odredil, da se za nekaj hiš vasi Koreno, Samotarica in Studenec ustanovi na trirazrednici v Horjulu poseben razred in se v to svrhu sistemizira novo učno mesto. — Okr. šol. svet v Kočevju je imenoval abs. uč. kandidata Rudolfa Pečnika provizoričnim učiteljem v Dobropolju. — C. kr. okr. šol. svet v Krškem je imenoval učitelja Jožefa Breznikarja provizoričnim učiteljem. — C. kr. okr. šolski svet v Rudolfovem je imenoval absol. učit. kandidata Antona Puglja provizoričnim učiteljem-voditeljem na dvorazredni. v Hinjah. — C. kr. šol. svet v Logatcu je imenoval učiteljico Maksimiljano Grosovo za prov. učiteljico na štirirazrednici v Žireh.

—r— Kaj bo s poukom na ljudskih šolah? Na onih zavodih, ki so 31. julija predčasno končali pouk, se bo pričel 1. oktobra, oziroma, kjer so krajni šol. sveti za to prosili, zaradi poljskega dela, pa še itd., 1. novembra. Na nekaterih zavodih, kjer so se 15. julija pričele počitnice, se je pouk že pričel.

—r— Za »Rdeči križ«. Učiteljski zbor državne realke v Idriji je sklenil od svojih mesečnih plač darovati »Rdečemu križu« po 1%.

—r— Na deški meščanski šoli v Krškem se je pričel pouk dne 16. septembra. Sprejetih je bilo 81 dečkov in 32 deklic kot hospitant, torej skupaj 113 šoloobiskujočih otrok.

—r— Mestni dekleški licej v Ljubljani. — Vpisovanje novih učenk bo 30. septembra, in sicer za licej in trgovski tečaj. 1. oktobra sprejemni in ponavljalni izpiti, 2. oktobra se bodo sprejemale gojen-

ke, ki so že bile na zavodu. Vpisovalo se bo v Narodnem domu v pritličju. Šolsko leto 1914/15 se prične dne 3. oktobra s slovesno službo božjo v Trnovski cerkvi. Eventualni drugi tečaji se odprejo pozneje.

—š— Ljudska šola v Gor. Logatcu je priredila v nedeljo, dne 20. septembra, v svojih prostorih v korist naprave tople obleke vojakom, šolsko slavnost z deklamacijami, petjem in spevoigro, ki je jako lepo uspela v moralnem in materialnem oziru.

—r— Na meščanski šoli v Postojni se šolsko leto ne prične pred oktobrom; zato se vpisovanje učencev in hospitantk vrši še vsak dan.

—r— Ljubljansko učiteljstvo v službi domovine. Iz poročila g. župana dr. Tavčarja, podanega na seji občinskega sveta ljubljanskega dne 15. t. m., posnemamo: C. kr. mestnemu šolskemu svetu so prirasli povodom mobilizacije in vojnega stanja sledeči posli: a) prostovoljno delo dijaštva. Vršila se je tozadevna anketa na c. kr. deželnem šolskem svetu. Prijavilo se je do 80 učencev ljudskih šol, ki so se stavili na razpolago za pomoč pri obrtih, trgovstvu, kot seli, raznašalci in pomočniki na polju. — b) Pomožna akcija učiteljstva in mladine. Provročil jo je c. kr. deželni šolski svet. Vse učiteljstvo je na različne načine na razpolago humanitarne delu na bojnem polju. Učiteljice so zaposlene pri kuhinjah, pri šivanju in pletenju bodisi kot nadzornice otrok ali pa kot sotrudnice. Več jih je tudi pri »Rdečem križu«, ki so završile strežniški tečaj. — c) Dnevna zavetišča. Za nadzorstvo in bavljo mladine, ki je pohajkovala, so se ad hoc ustanovila dnevna zavetišča Vincencijeve družbe, ki sprejemajo otroke čez dan proti nizki odškodnini ali tudi brezplačno. Takšnih zavetišč je v Ljubljani pet, pod nadzorstvom redovnega in tudi posvetnega učnega osebja. — Žetvena komisija za Barje je izbrala tovariša nadučitelja Fr. Črnagoja na Barju kot posredovalnega organa za posestnice, katerih moške so poklicani kot orožje. Vešči in dobrosrčni tovariši Črnagoj stoji barjanskim kmetovalkam v vsakem slučaju z dobrim svetom in požrtvovalno pomočjo vedno ob strani. Vse prebivalstvo Barja, kolikor ga je ostalo doma, se zaupno v sili in potrebi obrača na tega res pravega ljudskega učitelja. — Tej ljubljanski žetveni komisiji, ki skrbi za ureditev poljskih del, načeljuje izborni večšak občinski svetnik tovariš nadučitelj Anton Likozar.

—r— Društvo »Mladiki« v Ljubljani so poslala za ranjene junake: vodstvo petrazredne ljudske šole v Krškem 3 zaboje sadja, vodstvo ljudske šole v Leskovcu 2 zaboje češpelj, vodstvo ljudske šole v Zatični 4 zaboje sadja.

—r— Umrla je tovarišu Rajku Justinu, nadučitelju v Trnju pri Sv. Petru na Krasu, petinpolletna hčerka Mimica. Naše sožalje!

—r— Vpisovanje na ljud. šolo »Mladike« v Ljubljani se vrši dne 1. oktobra t. l. od 9. do 12. dopoldne v pritličju Narodnega doma.

—r— Sprejem gojenk v kmetijsko gospodinjstvo šolo kranjske kmetijske družbe v Ljubljani. Šola se prične šele jeseni. Vse gojenke morajo stanovati v zavodu sester reda sv. Frančiška v Ljubljani na Spodnjih Poljanah. Na zavodu poučuje 7 moških in 7 ženskih učnih oseb. — Pouk je slovenski in se poučuje vse, kar rabi dobra gospodinja. Pouk nemščine je brezplačen in neobvezen. Na mesec plača vsaka učenka 35 kron. Vsaka gojenka mora prinesiti s seboj tudi gotovo množino obleke in perila. — Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjstvo šolo, morajo: 1. dovršiti 16. leto; 2. izjemoma, v posebnem oziru vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenk; 3. znati čitati, pisati in računati; 3. predložiti zdravniško izpričevalo, da so

**Župnik Kneipp,
plemeniti
človekoljub**

Je splošno znano, da je Kneippovo sladno kavo, kar je Kneippovo okusna, zdrava in razkošna ljudska kava pijala.

**Pozor
ob tej dragini:
Že 23 let vedno
enako poceni
ter ni v ceni
ničlo poskočila!**

Kneippovo sladno kavo se 10 ur dolgo
dne 25. septembra.

zdrave; 4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuhov, da plačajo vse stroške; 5. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševali vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. — Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško izpričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo vsaj do 15. oktobra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Če bo mogoče s poukom poprej pričeti, se bo oziralo na prošilke, ki se prve zglase.

— **Baron Jožef Schwegel umrl.** Iz Gorij prihaja poročilo, da je ondi na svojem gradu Grimšiči umrl veleposestnik baron Jožef Schwegel, bivši državni in deželni poslanec. Pokojnik je bil sin slovenskega kmeta, v mladih letih navdušen za svoj rod ter je še kot konzul v tujini bil v zvezi z Jan. Bleiweisom in slovenskimi politiki. V »Novicah« je priobčeval rodoljubne pesmi in pisal pisma Slovencem iz tujih krajev. Politiške razmere in milje, v katerem je pozneje živel in deloval, so ga pa privedle v tabor nemške ustavoverne stranke, v kateri je imel velik vpliv in je postal celo eden njenih glavnih voditeljev. V kranjskem deželnem zboru je bil glava in vodja kranjskega veleposestva. Zadnja leta se je umaknil iz javnega življenja. Bil je častni meščan mesta Ljubljane. Svojo ožjo domovino Kranjsko je vedno iskreno ljubil ter si je pridobil za nje gospodarski razvoj mnogo neminljivih zaslug. Učiteljstvu je bil vedno naklonjen ter si je želel doživeti končno ureditev njega materialnih razmer. — Bodi mu blag spomin in miren počitek v zemlji domači!

— **Razpis nadučiteljske službe.** Na dvorazredni ljudski šoli v St. Gotardu v okraju Kamnik se razpisuje nadučiteljska služba z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje. Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom vlagati do 10. oktobra 1914. — V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščeni prosilci morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.

— **Dar.** Tovariš Andrej Šest, nadučitelj v Cerknici, je poslal upravni komisiji c. in kr. garnizijske bolnice 8 v Ljubljani za ranjene vojake 9 kg svežih hrušk. — Tovarišica Erna Ingerl, učiteljica v Komnu, je poslala na isti naslov in v isti namen 4 rjuhe, več obvez in 5 kg platnenih niti (šarpije).

— **Iz srednješolske službe.** Dr. Jakob Kelemina je na novomeški gimnaziji postal definitiven in dobil naslov profesorja. — Profesor J. Kuhla, ki je pred par leti služboval na kočevski gimnaziji in bil potem prestavljen v Plzen, je umrl.

Štajerske vesti.

— **Iz Ormoža ob Dravi** nam poročajo: Vojaško bojno društvo za Hum in okolico je priredilo po prizadevanju nadučitelja in tajnika tovariša Antona Porekara 8. t. m. na Humu ljudsko tombolo v korist »Rdečemu križu« in v podporo ubogih rodov in tuokrajnih vpoklicanih vojakov. Prebivalstvo je podarilo mnogo dobitkov v ta namen. — Čistega dobička je tombola dala 133 K 85 h. Za trud bodi vrlému tovarišu Porekarju izrečena iskrena zahvala!

— **Novice iz Maribora.** Poročajo nam: Tukaj je skoraj še v vseh šolah vojaštvo, da niso mogli pričeti z novim šolskim letom. — Pouk se je pričel le v vseh samostanskih šolah. Žensko tamošnje učiteljice je spravljeno v starih prostorih. — C. kr. moško učiteljske, c. kr. gimnazija in c. kr. realka začne s poukom šele v oktobru. Začetek se bo posebe naznanil. — Naslovi dijaških stanovanj se dobe v trgovinah g. Berdajsa in g. Weixla.

— **Zgodnji sneg.** Na Štajerskih planinah je zapadel že prvi sneg. Prišel je z nevihto in vetrom, ki je napravil na sadnem drevju tudi po nižavah veliko škodo. Sneg je zapadel precej nizko v doline, tako da so morali živino večinoma že gnati s planin.

— **Bočna pri Gornjem gradu.** Tukajšnja požarna bramba je nabrala v bočnem šolskem okolišu za »Rdeči križ« vsoto 154 K.

— **Društvo »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«.** Odbor naznaja: Začetkom oktobra t. l. se mora plačati donesek 4 K za 126. in 127. smrtni slučaj (Horvat Ernest — umrl 14. julija, Hochhauser Ivan — umrl 2. avgusta). To sta 7. in 8. smrtni slučaj v letu 1914.

— **Na deški meščanski šoli v Celju** se pouk še ni pričel. Začetek naznani ravnateljstvo pravočasno.

— **Posredovanje spodnještajerskih slovenskih poslancev.** Mariborska »Straža« poroča: »Prejšnji teden so vsi poslanci S. K. Z. temeljito pojasnili položaj na Spodnjem Štajerskem na vseh civilnih in vojaških oblastih v Gradcu, in sicer z uspehom, ki je imel takoj dobre posledice. Tudi centralno vlado je poslanec dr.

Jankovič že prejšnji teden informiral. Te dni pa sta poslanec dr. Šusteršič in dr. Benkovič posredovala na Dunaju na vseh merodajnih civilnih in vojaških centralnih uradih ter podala točno sliko o pravih razmerah na Spodnjem Štajerskem in Koroškem.

— **Začetek pouka na spodnještajerskih srednjih šolah.** Kdaj se prične pouk na gimnazijah v Celju in Mariboru, še ni ničesar določenega. Glede mariborske realke poroča »Marburger Zeitung«, da se utegne pouk pričeti med 9. in 16. oktobrom.

— **Za »Rdeči križ«.** Učiteljstvo na petrazredni ljudski šoli v Petrovčah je sklenilo za vojne 2% mesečnih prejemkov darovati »Rdečemu križu«.

— **Vseučilišnikom v Gradcu.** Večina akademičnega dijaštva ne ve, da se letos prično predavanja. Univerza v Gradcu je dala na prošnjo pojasnilo, da se prične vpisovanje 23. sept., predavanja pa 12. oktobra. Toliko v pojasnilo, da ne bo kdo mislil, da je vse eno, ali se vpiše ali ne. Kdor ni vpisan, izgubi semester. Semester se vstaje sicer samo tistim, ki so v vojni, drugim izven vojne pa ne, ako niso vpisani. Najbrže bo tako tudi po drugih univerzah. Akademiki naj to upoštevajo.

— **Umrl** je v Gradcu ravnatelj štajerske deželne višje realke v pokoju dr. Franc Martin Mayer. — V Gradcu je umrl vpokojeni gimnazijski profesor dr. Franc Eisner.

— **Poročil** se je v Celju učitelj Ivan Ličar z gospico Jožico Bračičevo, hčerko nadučitelja v St. Vidu na Planini. — Mnogo sreče!

Goriške vesti.

— **S seje deželnega odbora.** Na gluhozemnici se razpišeta dve mesti. Obrtno nadaljevalne in kmetijske šole se začasno ne odprejo.

— **Smrtna kosa.** V Pevmi je umrl Alojzij Fogar, veleposestnik, lastnik več mesnic in večletni podžupan v Podgori. Pokojnik je bil blaga duša in vključno temu, da ni bil naše narodnosti, je vendar prav rad podpiral naše šolstvo. Blagemu pokojniku večni mir, preostalom pa naše sožalje!

— **Kojsko.** Dne 14. t. m. se je vršila v Kojskem kolavdacija novega šolskega poslopja.

— **Poroča.** Poročil se je Rudolf Cvetko, c. kr. telovadni učitelj na c. kr. slov. gimnaziji v Gorici, z gospodično Marijo Troštovo, hčerko pokojnega tovariša Fr. Ks. Trošta. Bilo srečno! — Dne 4. t. m. se je v Trstu poročil dr. Karl Pirjevec, c. kr. profesor na slov. gimnaziji v Gorici, z gospodično Ido Gombačovo, hčerko g. Gombač, nadrevidenta c. kr. državne železnice v Trstu. — Dne 7. t. m. se je poročil v Gorici g. Adolf Savelli, c. kr. poštni oficijal, z gospodično Lidijo Miseritovo, učiteljico. Čestitamo!

— **Na goriški realki** se je te dni vršila matura pod predsedstvom ravnateljevega namestn. prof. J. Zupaniča. Maturi so naredili sledeči dijaki: Bonetta Ervin, Feigenbaum Jožef, Furlani Karel, Gasparini Silvij, Genser Robert, Kosič Adolf, Knes Edvard, Pan Viktor, Šiškovč Albini, Urbanc Stanko, Hugo vitez Berks, Friderik Hočevar in Bogomir Sfiligoi.

— **Dijaška kuhinja v Gorici.** Društveni odbor je sklenil na svoji zadnji seji sledeče: Društvo »Dijaška kuhinja« začne svoje redno delovanje s pričetkom oktobra t. l., ako se prikladi najmanj 30 dijakov, od katerih se pa zahteva, da plača brez izjeme vsak po 15 K na mesec, in sicer naprej. Kdor do konca prvega tedna v mesecu ne plača goriškega zneska, bo moral društveno obednico zapustiti. Ti pogoji pa veljajo le začasno ob sedanjih cenah živil. — Dijaki, ki žele imeti tu hrano, naj vložijo svoje, na odbor »Dijaške kuhinje« naslovljene prošnje in naj jih pošljejo točasnemu podpredsedniku na naslov: Alojzij Bajec, c. kr. vadniški učitelj v Gorici.

— **Maturi z dobrim uspehom** sta napravila na goriški nemški gimnaziji Slovenca Leopold Planišček iz Pevme in Karel Zorman iz Nabrežine.

— **Imenovanje.** C. kr. dež. šolski svet za Gorico in Gradiško je stalno učiteljico na enorazrednici v Koritnicah Pavlo Cigojevo imenoval za stalno učiteljico na ljudski šoli v Kamnici na Goriškem.

Tržaške vesti.

— **Učitelj C. M. šole pri Sv. Jakobu** Herman Ipaavec s Proseka, ki se je boril pri 7. pešpolku v Galiciji, je bil dne 8. t. m. ranjen v levo roko ter se nahaja sedaj v bolnici v Šopronju.

— **Italijansko vseučilišče v Trstu?** Z ozirom na poročilo nekega dunajskega lista, da namerava vlada začetkom bodočega šolskega leta ustanoviti v Trstu italijansko vseučilišče, pripominja »Edinost«, da ne ve, če odgovarja poročilo re-

snici, a sodi, da ni verjetno. List ne dvomi, da politične razmere do Italije posredno vplivajo tudi na notranje avstrijske razmere. Državni proračun za leto 1914-15 obsega tudi postavko »italijanska pravna fakulteta« pod naslovom 13 visokih šol, ki izkazuje v paragrafu 11. pavšalno potreščino 130.000 kron, ki jo je obsegal tudi proračun za leto 1913. Postavka se utemeljuje s pogajanji o ustanovitvi samostojne fakultete z italijanskim učnim jezikom.

— **Ali nas bodo tudi sedaj šikanirali?** — Tako se vprašuje »Edinost« z dne 14. t. m. in nadaljuje: Zvedeli smo, da na tržaškem magistratu tudi sedaj, ko žrtvujemo tisoči avstrijskih državljanov raznih narodov imetje in življenje za domovino, nimajo srca za potrebe prebivalcev. Državne šolske oblasti silijo na podlagi zakonov starše, da vpišejo svoje otroke v šolo, in zahtevajo od šolskih vodstev, da natančno vpišejo vse potrebne podatke vpisanih otrok. Za to je pa treba predvsem točnih podatkov o rojstvu otrok, in te izdaja brez vseh pristojbin mestni anagrafični urad v ulici SS. Martiri št. 4, a le za neslovenske otroke! Staršem slovenske narodnosti stavljajo tam vprašanje: »V kakšno šolo hočete vpisati otroka?« Na odgovor: »V slovensko družbo sv. Cirila in Metoda« odgovarjajo: »Za slovenske šole ne damo matičnih listkov.« Mogoče je za normalne čase res pravilno na podlagi veljavnih predpisov, da uraduje anagrafični mestni urad brezplačno le za javne šole, a zdaj smo v času vojne, v času, ko je dolžnost vsakega, pripomoči po svojih silah, da se ublaži beda onih, ki s svojo krvjo branijo domovino. Če pa javni mestni urad odreka materam onih otrok, katerih očetje so na bojnem polju, uradne pripomočke za vpis v šolo — in če je ta tudi slovenska — se nam zdi, da je tako postopanje kruto. Ali nam uboge matere, ki še za kruh nimajo, izdajajo denar za kolke za rojstne liste, dočim jim zadostuje navadni izpis iz matice? — Prosimo deželno šolsko oblast, ki ima nadzorovati vodstvo uradov šolskih matic, da odpravi to za sedanjí čas neprimerno navado na tržaški anagrafičnem uradu ter odredi, da dobi tam vsak otrok potreben izpis iz matice brez ozira na to, v katero šolo pojde.

— **Razpis službe.** Na deški šoli Družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu je takoj oddati mesto suplenta. Zahteva se kvalifikacija za poučevanje laščine kot drugega deželnega jezika. Če bi ne bilo moškega prošilca, dobi mesto lahko učiteljica z zahtevano kvalifikacijo. Prošnje takoj šolskemu vodstvu. — Vodstvo deške ljudske šole Družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu v Trstu.

— **Podružnica »Glasbene Matice« v Trstu.** Državljanska in domobranska dolžnost je poklicala sicer večino učiteljev naše glasbene šole pod orožje. Ravnatelj glasbene šole Šonc, skladatelj Adamič in Mirk, nadalje Waschte in Šusteršič, vsi priznani učitelji naše glasbene šole, se nahajajo v vojaški suknji. Tudi druge za letošnje šolsko leto pridobljene nove učne osebe ne morejo nastopiti iz istega razloga svojega delovanja. A v zvezi temu, da je številno učiteljsko osebje naše »Glasbene Matice« dalo toliko vrlih domobrancev, ji je še ostalo učnih oseb, med njimi priznani naš kapelnik Teply in vrli naš glasbeni organizator in učitelj Mahkota. S temi in še drugimi učnimi osebami, katere upa odbor še pridobiti s časom, se bo dalo vzdrževati na naši glasbeni šoli vsaj deloma pouk za klavir in violino, in sicer v novih primernih, svetlih in zračnih prostorih, ki jih je odbor z velikimi žrtvami, uvidevši skrajno njih potrebo, najel v »Narodnem domu« (ulica G. Galatti 20, mezzanin).

— **Ženska podružnica CMD v Trstu** je že začela s pripravami za »Božičnico« potrebnih otrok. Obleke za to so že deloma ukrojene ter izročene gospej Biček-Razbornikovi, narodni dom. Naše pridne delavke so opozorjene, da se obrnejo k omenjeni gospej ter si vzamejo, koliko oblek mislijo napraviti. Za temi oblekami pridejo v kratkem druge. S tem, mislimo, smo ustregli odboru in tudi našim pridnim pomagalkam, ker imajo več časa na razpolago. Posebno letos je to prišlo kakor nalašč, ker zaradi vojne bo več potrebnih ter bomo zato potrebovali večje število oblek. Bučelice, tedaj na delo! — a-

— **Patriotičen čin knjigarne.** Kakor se nam s posebnim dopisom poroča, je sklenila slovenska knjigarna in papirnica v Trstu, ulica Caserma št. 16, zraven kavarne Commercio, dati 10% čistega dobička v korist slovenskim šolam Družbe sv. Cirila in Metoda. — Ker se začnejo šole ter se sedaj rabijo razne šolske knjige in druge razne šolske in pisarniške potrebščine, priporočamo vsem slovenskim staršem in otrokom, naj kupujejo v gori omenjeni knjigarni vse potrebščine, ker s tem tudi pomagajo našim šolam do precejšnjega dohodka.

— **Slovenska knjigarna v Trstu.** Gosp. Jakob Štoka je otvoril v Trstu v ulici Molino piccolo št. 19. (tik kavarne Nuova York) knjigarno in trgovino papirja. V trgovini bo zaloga vseh šolskih in pisarniških potrebščin, antikvariat in izposojevalnica knjig. Prepričani smo, da bodo vsi Slovenci in Slovani sploh z veseljem podpirali to mlado in potrebno slovensko podjetje.

Splošni vestnik.

Umrl je 25. t. m. ob 8. uri dopoldne g. Ivan Okorn, učitelj na mestni nemški deški šoli, v Ljubljani. Blag mu spomin!

— **Pouk šolske mladine o pomenu sedanja vojne.** Naučno ministrstvo je naročilo, naj se na srednjih in ljudskih šolah pouči mladina o velikem pomenu sedanje svetovne vojne. Zlasti jo opozoriti, kako je sedanja vojna združila avstrijske narode, učence pa je podžigati, naj z marljivim učenjem pomorejo, da se bodo nadomestili ljudje, ki so v vojni padli. Zlasti pouk v zgodovini in v zemljepisju daje priliko pokazati na medsebojni vpliv posameznih narodov v gospodarskem, političnem in narodnem oziru.

— **Češki mecen.** Umrl praški odvetnik dr. Karel Adamek je zapustil vse svoje imetje v dobrodelne, znanstvene in narodne namene. 200.000 K je zapustil akademiji za znanost, 10.000 K Ustredni Matici Školski, 20.000 K občini Ledeč za mestni bolniški sklad, konvetu usmiljenih bratov 6000 K, Svatoboru 5000 K, kolegiju Hlavku 10.000 K, ubožcem v Pragi in Ledeču pa 1000 K, za poseben dr. Karel Adamekov fond je pa določil 20.000 K.

— **Rektorat c. kr. češke tehnike v Pragi** naznaja, da se začne vpisovati na češki tehniki v Pragi dne 5. oktobra t. l.

— **Brzovlaki imajo tudi III. razred.** C. kr. ravnateljstvo državnih železnic naznaja, da imajo od 15. t. m. naprej brzovlaki državne železnice, ki so imeli do tedaj le I. in II. razred, tudi III. razred. Tako imata sedaj oba brzovlaka iz Trsta proti Dunaju direktne vozove vseh treh razredov. Isto velja tudi za vlake v nasprotni smeri, to je od Dunaja proti Trstu.

— **Sadne konzerve za ranjence.** Društvo »Mladika« v Ljubljani ne reflektira več na kozarce in posodo za vkuhanje sadja, pač pa prosi radodarna in usmiljena srca v imenu ranjencev in trepečega vojaštva, da se ga še za naprej spominjajo z novimi pošiljatkami raznovrstnega sadja, ki bo vsekdar dobrodošlo.

— **Benedikt XIV.** Ker si je novoizvoljeni papež nadel ime Benedikt XV., bo naše čitatelje gotovo zanimalo vedeti kaj manglega o njegovem predniku tega imena, papežu Benediktu XIV., ki je bil med vsemi papeži tega imena najkarakteristnejša osebnost. Bil je to Prosper Lambertini in tudi on je bil rojen v Bologni, kakor sedaj izvoljeni papež. Izvoljen je bil l. 1740. ter je vladal do l. 1758. Bil je za svojo dobo jako liberalen; sam pisatelj, je bil pisateljem jako naklonjen. Kardinalom ga je priporočil v izvolitev cesar Jožef II., rekši da je »vzor vseh papežev«. Grimme ga je proglasil za »najbolj nezmotljivega naslednika sv. Petra«; Voltaire mu je posvetil svojo knjigo »Mohamed II.« Papež Benedikt XIV. je storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da je povzdignil cerkev, vzpostavil v red državne finance, zbudil procvit poljedelstva, trgovine in umetnosti ter da je olepšal Rim in Bologno, svojo domovino. Njegovi spisi obsegajo 15 zvezkov.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tordko

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštne prosti!

Izredno nizke cene!

Priljubljeni

„Ročni zapisnik“

izide prve dni prihodnjega meseca v mnogo pripravniji in lepši obliki, a z isto vsebino kot dosedaj. Cena ista kot dosedaj. Dobiiva se brez kataloga, s katalogom za 100 in za 150 učencev v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

Prva gorenjska razpošiljalnica

IVAN SAVNIK**Kranj**

172

razpošilja na vse strani sveta najmodernejšo in najtrpežnejšo klobuke v vseh cenah in oblikah od kron 3— dalje.

Cevlje za dame in gospode prvovrstne kakovosti prodaja pod konkurenčno ceno.

Za neugajajoče se vrne denar.

Meseca avgusta izide bogato ilustriran cenik.

Orgle, harmonije

piana in pianina

dobavi c. kr. dvorni dobavitelj

Jan Tuček

Kutna Hora, Češko.

Pošilja cenike brezplačno in franko.

Najizvrstnejše in najboljše tamburice izdeluje in razpošilja

Prva sisečka ročna izdelovalnica tamburic

J. Stjepušin Sisek.

Odlikovana na pariški izložbi l. 1900 in na milenijski izložbi 1896. Razun tamburic in skladeb za razna godala ima kakor gosli, citre, gitare, mandoline, harmonike, okarine i. t. d., za katere se pošilja poseben cenik s slikami. Ilustrovan cenik tamburic pošljem vsakomur zastoj. V isti tovarni izhaja strokovni tamburaški mesečnik pod imenom „Tamburica“, ki prinaša razun pouka tudi krasne tamburaške partiture ter stane letno samo 8 K.

AVGUST AGNOLA

Ljubljana, Dunajska cesta št. 13

poleg Figovca

prilaga svojo veliko zalogo stekla, porcelana, petrolejnih svetilk, ogle, dal, okvirov, šip itd. Tintilke za šolske klopi, aparate za fizikalne poskuse.

Prevzema vsakovrstna steklarska dela, tudi nova šol. :: poslopja na deželi itd. ::

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do 31. avgusta K 133.922-98.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2—1/3, popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Manufakturna trgovina

J. Grobelnik,

prej Frano Souvan sin

Ljubljana, Mestni trg 22

nasproti lekarni.

Posebno bogata zaloga

sukna za moška oblačila !!

Najboljši nakupni vir

modernih blagov za ženske obleke

iz svile, volne, delena itd.

Vedno zadnje novosti

rut in šerp.**Bogata zaloga**

vsakovrstnih preprog, zaves in garnitur.

Izkušeno dobri šifoni, platuid, kotenine in drugo belo blago.

Zunajna naročila se točno izvršujejo.

P. n. učiteljstvu pri nakupu posebne ugodnosti glede cen in plačila.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Anton Krušič,

krojaški mojster in trgovec v Gorici

Tržaška ulica števil. 16

v lastni hiši

in Tekališče Fran Jožefa št. 39.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetiške šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarov

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

Mladika.

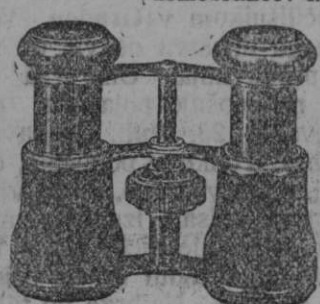
Vpisovanje na ljudski šoli „Mladika“ bode 1. oktobra t. l. od 9. do 12. ure dopoldne v prilijžu

Narodnega doma.

Šolsko leto 1914/15 se prične dne 3. oktobra 1914 s slovesno službo božjo v Trnovski cerkvi.

FR. P. ZAJEC, Ljubljana, Stari trg št. 9

Izprašani optik. Zalagatelj c. in kr. armade, vojne mornarice, domobrancev i. t. d.

Očala in ščipalniki natančno po zdravniških predpisih. Topometri, barometri, mikroskopi, daljnogledi Busch, Goerz, Zeiss i. t. d.

Fotografični aparati itd.

Moderno urejena delavnica z električnim obratom.

Ceniki brezplačno.

Tovarniška zaloga priznana najboljših švicarskih ur kakor tudi zlatnine in srebrnine.

Zaloga raznega risalnega orodja za dijakke, inženirje, arhitekte itd.

Strogo solidna trdka !!

Ogromno število pohvalnih pisem na razpolago.

Krasni ceniki na zahtevo zastoj.

Cene solidne!

Postrežba točna!

Gramofoni od K 20— naprej, plošče od K 150 naprej vedno v zalogi.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica števil. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1913 . . . K 700.000.000.—

Vlog . . . „ 43.500.000.—

Rezervnega zaklada . . . „ 1.330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo c. kr. deželne vlade.

:: Za varčevanje ima vpeljané lične domače hranilnike. ::

Prvo splošno uradniško društvo

avstro-ogrske monarhije

na Dunaju, I., Wipplingerstrasse 25.

je ena največjih in najstarejših zavarovalnic za življenje v monarhiji in izvršuje zavarovanja za življenje in rente v vseh kombinacijah.

Za izboljšanje gospodarstvenega stanja, za preskrbljenost prihodnosti navezano je posebno učiteljstvo na samopomoč potom zavarovanja življenja; ugodnosti, ki jih nudi v tem obziru Uradniško društvo, pa tudi humanitarnemu delovanju namenjene uprave Uradniškega društva kažejo učitelju, da mu je najboljšo, če se oklene Uradniškega društva. Iz pravega spoznanja teh ugodnosti pridružila so se

največja učiteljska društva

Avstro-ogrske Uradniškemu društvu.

Silno ugodni zavarovalni pogoji. Nizke premije. Izplačevanje nemudoma in brez odbitka.

Garancijsko premoženje leta 1913 86.8 milijonov kron

Stanje zavarovanj koncem leta 1913 223 milijonov kron

Izplačanih zavarovanj do konca leta 1913 128.5 milijonov kron

Pojasnila daje brezplačno in, ne da bi vprašalec prevzel kake obveznosti

Glavni zastop uradniškega društva

za Štajersko, Koroško in Kranjsko v Gradcu, RadetzkystraBe 10.

Zaloga pohišstva in tapetniškega blaga

J. Pogáčnik mizarstvo.

Ljubljana, Marije Terezije c. št. 11 (Kolizej)

Zaloga spalnih ter jedilnih sob v različnih : najnovejših slogih. :

Zaloga otomanov, divanov, žimnic : in otroških vozičkov.

Popolna spalna oprava za dve osebi K 350.—

zgotovljena iz tu- ali inozemskega oreha ali hrasta.

Ker je trpežni izdelek je posebno priporočljivo za one, kateri se mnogokrat selijo.

Obstoječa : 2 dvovratni omari, 2 postelji, 2 nočni omarici, en umivalnik z marmornasto ploščo in ogledalom.

Zahtevajte najnovejši katalog, kateri obsega nad 300 mod. slik

Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratniki in v to stroko spadajoče blago dobite najceneje v specialni trgovini

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

Velika izbira!

Solidna postrežba!